



**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,  
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis  
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,  
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus  
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de  
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,  
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de  
Lugduni, 1669**

Quid sit adiuratio, quotuplex, quae eius conditiones, & qualiter ab oratione,  
& iuramento differat. punct. 1.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

numero 18. & lib. 3. sum. c. 22. numero 1. & 15.  
 6. Hac tamen condonatio, seu Iuramenti remissio ne-  
 cessario faciendi est a superiore ipsius, cui est iuratum. Si-  
 quidem condonatione hac exercetur in ipsam iurisdictionem lo-  
 co ipsius obligationem condonando. Sic Molina d. disp. 149.  
 colum. 5. Sanchez d. cap. 22. num. 17. Ex quo fit si is, cui iu-  
 ratum est, fidelis sit, & Laycus, posse superiorem iudicem il-  
 lius tam Ecclesiasticum, quam Laycum remittere, & condo-  
 nare obligationem. Quia est causa mixti fori. Si vero clericus sit  
 is, cui iuratum est, solus Ecclesiasticus iudex potest remitte-  
 re, si infidelis; solus illius superior, non iudex Ecclesiasticus.  
 Quae omnia docet Sanchez, d. c. 22. n. 19. & Suar. lib. 2. de iuram.  
 c. 41. n. 16. circa medium.

7. Sed est advertendum, condonationem hanc absolutam  
 Iuramenti fieri non posse a Layca vel Ecclesiastica potestate  
 absque patris citatione. Siquidem omnino ab obligatione Iu-  
 ramenti liberat & contractum dissolvit. At si remissio Iura-  
 menti non esset absoluta, sed limitata, nempe ad effectum  
 agendi; patris citatio necessaria non est, ut ex superiori pun-  
 cto constat. Possit autem Laycam potestatem remittere Iura-  
 mentum ad effectum agendi, docet expressè Molin. tract. 2.  
 de iustitia disp. 149. pag. 348. vel iuxta hactenus dicta. Ino.  
 Quia si is, cui praestitum est Iuramentum, potest non ob-  
 stante eo facultatem concedere, ut res iudicio deferatur, ius-  
 ta ne sit, ita potestas publica tam Layca, quam Ecclesiastica  
 eandem concedere potest.

8. Deinde iudex secularis & legislator civilis interpretari  
 potest Iuramentum de materia seculari fori, an scilicet obli-  
 get, vel non. Quia Princeps secularis ac civilis legislator ius  
 habet, interpretandi humanas dispositiones eorum, in quos  
 ius habet ferendi leges; ita ut possit conventionum, promissio-  
 num, testamentorum & similibus actuum verba interpreta-  
 ri quia interpretatio facta etiam Iuramentum ipsum in-  
 terpretatur, cum Iuramentum iis actibus humanis appositum  
 eodem modo sit intelligendum, ac ipse actus. Siquidem  
 eodem modo fit intelligendum, quod simpliciter verbo promiserat.  
 Ita Contr. l. p. §. 3. n. 3. vel tertium illud. Sanchez, lib. 3. c. 22.  
 num. 3.

9. Denique inquiri possit: an iudex secularis cognoscere  
 possit de nullitate relaxationis Iuramenti ab Ecclesiastico iudice  
 concessa? Felinus cap. 1. de iuramento num. 12. & cap. 2.  
 num. 3. de sensu lib. 1. Paz in sua pract. 2. p. prelud. 2. n. 38.  
 Sanchez, l. 3. cap. 22. num. 4. Affirmant id fieri posse, si relaxatio  
 ab Ecclesiastico iudice concessa, sit evidenter nulla, vel ini-  
 qua. Sed hoc cautè intelligendum est. Si enim nullitas vel  
 iniquitas relaxationis non appareat; sed probatione & exami-  
 natione indiget, admitendum non videtur, posse secularem  
 de tali relaxatione cognoscere; ne iudex secularis superior  
 fiat Ecclesiasticae potestati.



DISPUTATIO IV.

De Aduratione.

**A**DURATIONE affinis est Iuramen-  
 to, eo quòd sit diuini Numinis con-  
 testatio, de ea quatuor disputanda  
 sunt, quid sit, & quotuplex, quaeque con-  
 ditiones ad eius honestatem requirantur?  
 Secundo, qui adurare possunt? Tertio, qui  
 adurari? Quarto, qui modus seruandus sit  
 in aduratione demonis.

PUNCTUM I.

Quid sit aduratio, quotuplex, quae eius condi-  
 tiones, & qualiter ab oratione & Iura-  
 mento differat?

SUMMARIUM.

- 1 In qua significatione aduratio in praesenti usurpatur.
- 2 Desinitur aduratio & explicatur.
- 3 Duplex est aduratio, solemnis & priuata.
- 4 Item deprecatia & imperatua.
- 5 Ad honestatem adurationis veritas, iustitia, & iudicium requiruntur, & qualiter veritas.

- 6 Qualiter iustitia requiratur.
- 7 Qualiter iudicium.
- 8 Modus in aduratione seruandus est.
- 9 Ad quam virtutem aduratio pertinet.
- 10 Qualiter ab oratione, & Iuramento differat.
- 11 Aliquando aduratio Iuramento miscetur.

**I**nomen adurationis spectemus aequiuocum  
 est; sumitur namque saepe pro Iuramento, ita ut  
 idem sit adurare, ac iurare cum aliqua tamen  
 vehementia ac firmitate. Sed de hac significatio-  
 ne non est sermo in praesenti, late enim in superioribus di-  
 ctum est. Deinde sumitur aduratio pro eo, quod est ad iuran-  
 dum inducere. Sed neque de ea in hac significatione tracta-  
 mus. Quia haec significatio cum Iuramento coincidit. Qua-  
 re adurationem in praesenti sumimus, pro contestatione diui-  
 ni numinis ad aliquid faciendum, vel committendum, siue Iu-  
 ramentum petatur, siue non.

2. Aduratio ergo sic sumpta definitur. Ut sit contestatio  
 rei sacrae, ut eius reuerentia, amore, vel timore promoueatur  
 aduratus, ad aliquid faciendum vel omitendum. Sic D.  
 Thom. ab omnibus receptus 2. 2. q. 90. art. 1. Aduratione  
 namque diuinum nomen contestatur. Et quasi praesens ad-  
 ducimus, ut eius praesentia, & autoritate permoueatur ad-  
 iuratus facere, quod petimus vel imperamus, eaque de causa  
 in aduratione tria inueniuntur adurans, aduratus & is per  
 quem aduratur, esto non semper realiter distincta sint ut vi-  
 debimus.

Notaretur dixi; adurationem esse contestationem rei sacrae,  
 ut comprehenderem non solum contestationem Dei, sed etiam  
 sanctorum, per quos fieri potest aduratio, sed diuerso  
 modo. Nam cum sit aduratio contestando Deum, vel san-  
 ctos, ut ad ipsum relatus est propria, & perfecta aduratio,  
 vt ipse quae summam vim, & auctoritatem habeat, ad rem  
 operatam imperandam. Quando vero sit contestando san-  
 ctos secundum sua merita, & dignitatem propriam absque  
 speciali ad Deum habitudine, aduratio propria non est; esto  
 ad illam reducat. Quia non habet illam summam vim &  
 efficaciam, ad imperandum; esto magnam habeat. Exem-  
 plo Iuramenti declaratur, si enim Deum, vel sanctos, ut ad  
 Deum relatos testetur, proprie Iuramentum facit. Quia in-  
 fallibilem veritatem in testem adducit. Si autem sanctos se-  
 cundum suam propriam excellentiam testetur; non Iuramen-  
 tum, sed testimonium humanum, & de se infirmum  
 inducit. Sic in contestatione Dei, & sanctorum dicen-  
 dum est.

Dixi contestationem rei sacrae, ut excluderem contestatio-  
 nem rei humanae, seu profanae. Si enim per viam Patris ab  
 amico peras beneficium, non aduratio, sed amicitialis obse-  
 cratio est; petimus ad humanam & politicam amicitiam. Quae  
 omnia latius tradit Suar. tom. 2. de Relig. lib. 4. de aduratione  
 cap. 1. per totam Sanchez, lib. 2. cap. 42. num. 2.

3. Duplex est aduratio; alia tolemnis; alia priuata. Solem-  
 nis est, quae fit ex praescripta forma ab Ecclesia instituta, & à  
 ministris ad id consecratis. Priuata est, quae solemnitate  
 caret.

4. Rursus aduratio siue solemnis, siue priuata est duplex  
 deprecatia, & imperatua, deprecatia; qua contestatione  
 rei sacrae alterum deprecatur. Imperatua; qua imperatur.  
 Prioris exempla sunt, illud ad Romanos 12. obsecro vos per  
 misericordiam Dei ut exhibeatis, &c. Item vultus Ecclesiae in  
 lacrimis & orationibus: contestantur enim merita Christi, &  
 sanctorum, ut Deus permoueatur postulari concedere. Pos-  
 terioris exempla sunt illud Genesis 24. Vbi Abraham adura-  
 uit seruam per Dominum caeli, & Genesis 47. Vbi Iacob fi-  
 lium suum Ioseph adurauit, ut non sepeliret illum in Aegy-  
 pto, & Paulus 1. ad Timotheum 4. adurauit Timotheum, per ad-  
 uentum Christi & regnum eius, ut praedicaret verbum Euan-  
 gelij opportune; & importune. & 1. ad Thessalonicenses 2. Vt  
 Thessalonicenses adurauit, ut epistola illa legeretur; & hac  
 aduratione inique Princeps Sacerdotum adurauit Christum  
 per Deum viuum Matth. 26. Ad huius generis adurationem  
 debent reduci exorcismi Ecclesiae, quibus daemones adu-  
 rantur.

5. Ut autem aduratio honesta sit, eas conditiones Docto-  
 res exposulant, quae in Iuramento, nempe veritatem, ius-  
 titiam & iudicium; sed diuersimodè; veritas namque expo-  
 stulatur. Primò ex parte rei contestatae, hoc est per veram rem  
 factam; & non per fictitiam & falsam contestatio fiat. Si enim  
 per Iouem & Iupiter, quasi per verum Deum obsecraret, aut  
 imperaret; non adurationem, sed idololatriam committeret;  
 & consequenter grauissimum peccatum. Requiritur ergo ad  
 adurationem veri numinis inuocatio. Secundo exposulatur  
 veritas in animo adurantis, ut scilicet procedat ex vero ani-  
 mo obtinendi postulari, vel imperari alius in vanum, & quasi  
 inuisibile diuina auctoritas contestaretur, sed hoc regulariter  
 peccatum

peccatum veniale non excedit; cum non videatur ex hac fictione diuini honor grauius laesus, vt bene dicit Suar. tom. 2. de Religione lib. 4. de adiuratione cap. 4. num. 7. Sanch. lib. 2. in Decal. cap. 42. n. 5. Tertio expostulatur veritas ex parte causae motiuae ad adiurandum, ne ex causa ficta & falsa sed potius vera praestes adiurationem. Quod si haec fictio in detrimentum graue proximi cedat, vt contingit cum fingendo paupertatem, diuites obsecras nomine Christi conteltato, clarum est, te peccare non solum contra iustitiam eleemosynam fidei extorquendo, sed etiam contra religionem, diuinum nomen inuocando in velamentum tuae malitiae & iniustitiae. Sed an hoc peccatum contra religionem morale sit? Negat Sanchez dicens id sibi fere certum esse. Mouetur, quia ille actus eleemosynae, vt à diuitibus procedit, bonus est. Ergo Deo non grauem irreuerentiam irrogas, diuinam eius auctoritatem conteltans, ad mouendum diuites ad illum actum, tamen ex parte tua iniquitatem habeat. Sed mihi probabilius videtur, peccatum graue committi; non quatenus diuinam auctoritatem conteltaris ad mouendum diuites ad actum bonum: Nam ex hac parte nec veniale videtur sed quatenus conteltaris diuinam auctoritatem ad iniquam eleemosynam recipiendam. Videris enim eius auctoritatem grauius contemnere, illam affluens, vt medium ad tuam iniquitatem patranda. Sic Suar. dicto lib. 4. de adiuratione cap. 4. num. 7.

6. Deinde expostulatur in adiuratione iustitia quae in eo consistit, vt res postulata vel impetrata iusta & honesta sit. Nam vt inuocatione diuini nominis ad rem turpem obtinendam iniuriosum est Deo. Siquidem hac inuocatione denotatur iniquitatem gratam illi fore. Ideo enim illius auctoritatem inuocas, quia credis ob reuerentiam, amorem vel timorem eius, facilius obtenturum, quod postulas. An verò sit peccatum morale vel veniale? Communis sententia respondet, ex grauitate materiae esse delendum; sicut & in Iuramento promissorio, & voto rei iniquae. Si materia impetrata, vel postulata grauius inhonesta sit; obsecratio moralis erit, si leuiter sit inhonesta; erit venialis. Sic Suar. lib. 4. de adiuratione cap. 4. num. 8. Sanch. lib. 2. cap. 42. num. 5. Bonacina tom. 2. disp. 4. quaest. 1. punct. ult. num. 11.

7. Deinde ad honestatem adiurationis iudicium requiritur, hoc est, vt cum debita consideratione fiat. Non enim decet passim, & sine occasione nomen Dei & sanctorum conteltari sicut in Iuramento diximus. Quare sicut ibidem dictum est: defectum huius conditionis non excedere culpam venialem; ita in praesenti est affirmandum. Sic Valent. 2. 2. disp. 6. q. 7. punct. 2. q. 1. Suar. tom. 2. de religione lib. 4. de adiuratione c. 4. n. 9. Sanch. lib. 2. c. 42. n. 5.

8. Praeter has tres conditiones modus adiurationis seruandus est, vt adiuratio honestatem habeat. Aduerte namque, imperando, quem obsecrando, debes adiurare, illicitum esse. Debes ergo modum debitum personae adiuratae seruare. Quod bene notauit Suar. dicto cap. 4. n. 9. c. 1. n. 3.

9. His conditionibus positis; clarum est, adiurationem honestam esse. Quia est inuocatio nominis Dei, vel sanctorum, ad res honestas facilius obtinendas, ex debito fine, & occasione urgente. Vnde ergo honestas desicere potest? Quod si roges, ad quam virtutem pertinet? Distinguendum est, si ex inuocatione diuini nominis, & ob reuerentiam illi debitam contendens rem postulata, vel imperatam obtinere, ad religionem pertinet. Quia Deus ipse in se colitur, & honoratur. Si verò ex inuocatione sanctorum, & ob reuerentiam illis debitam, quatenus tales sunt, obsecratio, vel imperium fiat, ad virtutem Dulciae vel Hyperdulciae pertinet; sicut pertinet cultus Virginis, & Sanctorum, quando in se spectantur. Sic Suar. tom. 2. de Religione lib. 4. de adiuratione cap. 1. n. 5. Si autem ex contestatione vitae, alteriusve rei humanae fiat obsecratio, iam diximus ad amicitiam humanam pertinere; ac proinde de illa in praesenti non est sermo. Non enim auget, nec minuit culpam, si aliqua committatur in obsecratione.

10. Ex dictis colligitur differentia adiurationis. Ab oratione namque differt. Quia adiuratio formaliter non est petitio; sed abstractiuit à petitione, imperio & oburgatione. Quod si solam adiurationem deprecatiam cum oratione comparemus; ab illa etiam differt: Quia talis adiuratio formaliter non est petitio; sed est ratio petendi. Contestatione enim Dei Christi, & sanctorum à Deo beneficia petimus tanquam ob rationem, ob quam Deus ad concedendum perita moueri possit. A Iuramento differt adiuratio. Quia adiuratio interponitur, vt ratio alteri motiua ad obtinendum effectum. Interposito enim Christi nomine intendis adiuratum mouere, vt postulationi annuat, vel imperio obediat. At Iuramento non alteri interponis, sed tibi; & non ad obrinendum; sed ad verum asserendum vel efficiendum, quod asseris vel promittis. Sic Suar. tom. 2. de Religione lib. 4. de adiuratione c. 1. à num. 8. Sanch. lib. 2. Decalog. c. 42. n. 1.

11. Aduerte tamen; aliquando adiurationem cum Iuramento misceri, vt patet ex illo Genes. 24. Vbi Abraham fecit

uim suam adiurauit, & simul ad iurandum compulsi. & Iacob filium suum Ioseph. Genes. 47. & 50. Sed hoc accidentale est, neque ad veram adiurationem requiritur. Adiuratio namque potes, quin ad iurandum compellas, & compellere potes ad iurandum, quin adiures. Non igitur adiuratio continet Iuramentum; neque Iuramentum etiam promissorium continet adiurationem. Suar. dicto c. 2. num. 10. & Sanch. cap. 42. num. 1.

## PUNCTVM II.

An adiurationis sit aliquod praecipuum.

## SVMMARIVM.

1. Per se ex vi iuris diuini & naturalis nullum est praecipuum, bene tamen per accidens ex obligatione officij, & Ecclesiae institutione.
2. Ex parte adiurati nulla est obligatio obediendi adiuranti, si adiuratio obsecratiua sit.
3. Est tamen obligatio obediendi, si praecipua fuerit.
4. Haec obligatio non ex adiuratione formaliter, sed ex praecipuo, cui annexa est adiuratio, nascitur.

1. Reuiter respondeo; per se & ex vi iuris diuini, & naturalis nullum praecipuum. Quia cultus, qui per adiurationem Deo praestatur, aliis modis suppleri potest. Ex alia parte, ad obtinenda diuina beneficia, necessaria non est, cum non adiuratio, sed oratio, simpliciter petitioni promissa sit. Per accidens tamen ex obligatione officij, & ex Ecclesiae institutione praecipuum est adiuratio. Ministri namque Ecclesiae obligati sunt ex officio, obfessis à Demone libenter exorcizant. Quae posita illa necessitate hoc remedium inter omnia est efficacissimum. Item tenentur horas canonicas recitare, Sacramenta fidelibus ministrare. Sed in horum administratione, & in illarum recitatione plures adiurationes continentur. Ergo iam ex institutione Ecclesiae est praecipuum adiurationis. Sed sicut dixi, hoc est per accidens, & ex obligatione officij; non ex natura adiurationis. Sic Suar. lib. 3. de adiuratione c. 4. à n. 2. Sanch. lib. 2. summ. cap. 42. n. 4.

2. Sed an ex parte adiurati sit aliquod praecipuum obediendi adiuranti?

Maius dubium est: Et quidem si adiuratio obsecratiua est, nullum est praecipuum obediendi adiuranti. Quia nomen Dei ibi adducitur, ad augendam deprecationem, illamque efficacius reddendam; non ad incitandam eius naturam. Si igitur deprecatio obligationem non inducit, vt de se constat; neque etiam diuini nominis contestatione vestra illam inducere debet. Suarez tom. 2. de Religione lib. 4. c. 4. n. 13. Sanch. lib. 2. summ. c. 42. num. 12.

3. At si adiuratio sit praecipua superioris ad subditum in iis, in quibus praecipere potest; clarum est, praecipuum inducere, cuius transgressio mortalis vel venialis erit pro grauitate vel leuitate materiae impetratae. Sic Suarez à num. 14. Sanchez n. 14. Bonacina tom. 2. disp. 4. q. 1. punct. ult. n. 6. Sed illud praecipuum non ex adiuratione, sed ex imperio procedit. Siquidem adiuratione seclusa imperium, & praecipuum vim haberet obligandi.

4. Dubium autem est, an ob adiurationem illi adiuratum inducat in adiurato specialem obligationem religionis, ut vt non solum peccet contra iustitiam, castitatem, vel obedientiam ob transgressionem praecipii; sed etiam contra religionem ob transgressionem praecipii adiuratione vestiti? Respondeo negatiue; quia adiuratio etiam praecipuo coniuncta solum habet, excitare adiuratum ad executionem praecipii. Non igitur ipsa praecipuum imponit. Item adiuratus restituere, obligationem non habet exequendi restitutionem sub ratione adiurationis. Nam sub quocunque fine restitutionem exequitur obligationi satisfaciunt. Ergo adiuratio non inducit obligationem religionis distinctam à praecipuo, cui adiungitur; tamen intra illam speciem faciat vt efficacius obliget. Alias si specialem religionis induceret, superfluum esset perire ab adiurato Iuramentum exequendi rem praecipuam; sicuti Abraham expostulauit à seruo suo Genes. 24. & Iacob à Ioseph Genes. 47. Et passim iudices à reis & testibus adiuratis de veritate manifestanda. Signum igitur est, adiurationem etiam praecipuo coniunctam non inducere specialem in adiurato obligationem religionis. Sic Suar. lib. 4. de adiuratione dicto cap. 4. in fine. Sanchez lib. 2. summ. capite 42. num. 27.